

3. Андрусів У.Я., Черчата А.О. Методика забезпечення раціонального використання енергоресурсів Свідectvo про реєстрацію авторського права на твір №91277 від 05.08.2019.

4. Черчата А. О., Гаврилюк Є. В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку підприємств. Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. С. 222 – 224.

УДК 502.131

РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ: ВІД ГЕОПОЛІТИКИ ДО ЕКОЛОГІЇ

Вишнеvsька О. М.

Миколаївський національний аграрний університет

olganykk@gmail.com

Сучасні глобалізаційні процеси характеризуються суттєвими ознаками транзитивності, які здійснюють відповідний вплив на окремі держави й регіони світу. Посилення негативних проявів (військові конфлікти, екологічні виклики, фінансові ризики, пандемії тощо) спонукали до підвищення рівня соціальної напруги, що засвідчує суттєвість впливу й високий рівень залежності окремих світових систем. Суттєвість впливу глобалізаційних процесів доводить постійна потреба адаптуватися до змін, які відбуваються у політичному, економічному, соціальному, екологічному просторі.

Тенденції останніх років засвідчують посилення негативних фінансово-економічних процесів, які підсилюють потребу держав світу об'єднувати зусилля з метою локалізації усіх видів фінансових загроз (від фондових до фіскальних). Суттєво зростає вплив геополітичних, геосоціальних й екологічних чинників. Саме тому розвиток світової економіки, окремих держав й регіонів світу орієнтований не лише на сукупність внутрішніх, а й зовнішніх (глобальних) чинників, які визначають потенційні можливості, обумовлюють пріоритетні загрози. Напрями розвитку й співпраці обумовлені глобальними пріоритетами світової спільноти, що засвідчує їхню значимість й глобальність у вирішенні. Основні глобальні пріоритети обумовлені міжнародними домовленостями, які ратифіковані учасниками, відповідними Конвенціями, Угодами, Маніфестами тощо. Сучасний вектор розвитку світової економіки зорієнтований на глобальні позиції розвитку світу з огляду на проголошений Маніфест Давосу — 2020, який поєднує позиції соціальної відповідальності бізнесу, дотримання екологічних зобов'язань, цифрову трансформацію та технологічні зміни.

У період з 21 по 24 січня 2020 року у швейцарському Давосі пройшов Ювілейний Всесвітній економічний форум (далі за текстом — форум). Форум зібрав близько 3000 учасників з 117 держав, у тому числі лідерів понад 50 держав. Програма Давосу — 2020 включала шість основних напрямів: екологія, економіка, суспільство, промисловість, технологія і геополітика. У рамках форуму було заявлено відразу 160 предметних ініціатив (посадити мільярд дерев - екологічна ініціатива; навчити мільярд людей професійним навичкам, які є вимогою сучасного ринку праці - соціальна ініціатива) [1].

Всесвітнім економічним форумом було узагальнено можливі глобальні ризики, прояви яких будуть суттєвими для світу. Врахування можливих ризиків змінює пріоритетність завдань, які будуть формуватися, адаптуватися й реалізовуватися на різних рівнях управління (від локального до глобального, від територіального до галузевого тощо).

За інформацією Всесвітнього економічного форуму [2] короткостроковий прогноз ризиків буде мати суттєвість впливу від 75,0 до 89,0% наступних чинників: знищення екосистем, забруднення довкілля та вплив на здоров'я людини, недостатність прісних водних джерел, некеровані природні пожежі, втрата довіри до джерел масової інформації, втрата конфіденційності на різних рівнях управління (від бізнесу до Урядів), внутрішня політична поляризація, економічне протистояння. Короткострокові чинники, своєю більшістю, є суттєвими екологічними загрозами. Довгостроковий прогноз ризиків матиме вплив наступних чинників: втрата біорізноманіття, екологічна політика, природні катастрофи, водні кризи, стихійні лиха, екстремальна погода, недостатні результати глобальної кліматичної політики, кібератаки, інфекційні захворювання, соціальна нестабільність, економічні шахрайства, міграція. Довгострокові чинники, своєю більшістю й суттєвістю, також, є екологічними загрозами.

Саме тому ключовою темою для обговорення на форумі, після виступу еко-активістки Грети Тумберг, залишилася екологія глобального світу. На Всесвітньому економічному форумі еко-активістка звернулася до світової спільноти, її заклик був пов'язаний із потребою запровадження систематизованих підходів, які дозволять знизити негативний вплив на довкіллі планети. З огляду на зазначене технологічні зміни у галузях й сферах світової економіки повинні бути адаптовані до нових вимог сучасності — обмеження негативного впливу на довкілля, збереження екосистем світу. У прогнозуванні глобального розвитку світу все більшого значення набувають можливості розробки, впровадження "еко-інновацій", які дозволять розвивати сфери й галузі економіки за умови зниження негативного впливу на довкілля. Екологічні організації та окремі групи активістів визначають глобальні екологічні загрози найбільш пріоритетними у потребі вирішення світовою спільнотою. З метою реалізації екологічних заходів зростає й потреба у фінансуванні, яке може бути обмежене у

наступних роках через вже проголошені прогнози щодо уповільнення темпів розвитку світової економіки.

Група Світового Банку (Міжнародний Валютний Фонд — далі за текстом МВФ) на форумі представили економічний прогноз, який обумовлює потенційні можливості світової економіки. Прогноз МВФ на 2020—2022 роки становив від 2,9 до 3,4 відсотки, що є достатньо оптимістичним з огляду на поширення негативних фінансово-економічних явищ у більшості держав світу, у тому числі зростання рівня внутрішньої та зовнішньої заборгованостей, кризових явищ на фондових ринках. При цьому обмеження можливостей щодо зростання світової економіки може бути пов'язане із невизначеністю наслідків пандемії, які відчутно вплинуть на більшість держав світу.

За прогнозами МВФ наслідки пандемії будуть відчутними для майже 170 держав світу, що становить 85,0 відсотків світу. Групою Світового Банку було рекомендовано Урядам держав більше уваги приділяти фіскальній та монетарній політиці, стимулювати сукупний попит й забезпечувати інклюзивне економічне зростання, яке являє собою економічний розвиток за справедливого розподілу матеріальних й нематеріальних благ, можливостей для усіх верств населення, підвищення рівня добробуту громадян, забезпечення рівних умов на здобуття освіти, охорони здоров'я, безпеки. Інклюзивне економічне зростання передбачає суттєву адаптацію до змін, розробку відповідної стратегії, яка повинна ґрунтуватися на продуктивності й зайнятості населення, потребує часу на розробку та практичне її впровадження.

Отже, до вже існуючих загроз світу, які носять глобальний характер, можна додати негативні наслідки пандемії, а також необхідність переорієнтації економік держав світу на більш ощадливий характер використання ресурсів, інклюзивне економічне зростання. Загрозливий характер може мати й відсутність можливості повного фінансувати вже затверджених програм (медичні, освітні, космічні, інфраструктурні тощо), у тому числі тих програм, які дозволяють знизити негативний вплив світової економіки на довкілля за ратифікованою Паризькою угодою, Конвенцією ООН про зміну клімату, відповідно до ініційованих Глобальних Цілей сталого розвитку [3, 4].

Саме тому пріоритети розвитку глобального світу повинні бути зорієнтовані на основні вектори, які обумовлені міжнародними домовленостями. З огляду на суттєвість глобальних загроз, жодна держава світу не матиме можливості локально вирішити задачі у будь-якій суспільній сфері, у тому числі — екологічній. Що підтверджує потребу у посиленні ролі міжнародного партнерства, спільної відповідальності кожного учасника за результати запровадження обумовлених заходів з метою гарантування безпечного середовища існування людства. Ризики переходу світу на "нові правила гри", з огляду на існуючі глобальні загрози, повинні враховувати

можливості адаптації технологій, у багатьох секторах світової економіки технологічні зміни вже мають трансформаційний характер. Необхідно передбачити можливості проведення соціальних змін, зміни свідомості суспільства, екологічного виховання, гарантування суспільної безпеки територій й особистості. Доцільно врахувати економічні інтереси у поєднанні із виконанням зобов'язань за Паризькою угодою, нейтралізувати економічно вразливі ситуації через розвиток партнерства у запровадженні низьковуглецевих альтернатив (проект — Європейський "Зелений Новий курс"). Інфраструктурне забезпечення технологічних змін повинно включати розробку й провадження альтернативних варіантів, мобільність рішень та спільну мету, орієнтовану на збереження глобального світу, суспільства.

Список використаних джерел:

1. Всесвітній економічний форум у Давосі. Підсумки 50-ої ювілейної зустрічі : https://www.rbc.ua/static/longread/davos_ukr/index.html (дата звернення: 20.04.2020).
2. The Global Risks. Report 2020. World Economic Forum. 2020 : http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf (дата звернення: 22.04.2020).
3. Цілі сталого розвитку : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 20.04.2020).
4. Паризька угода : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161 (дата звернення: 20.04.2020).
5. Черчата А. О., Охріменко О. В. Зелена економіка крізь призму концепції сталого розвитку. Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. С. 295 – 297.
6. Черчата А. О. Особливості застосування «зелених» технологій в управлінні ланцюгами постачань. Логістика майбутнього: ефективні рішення для торгівлі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 12 березня 2019 р. Київ: КНТУ, 2019. – С. 153 – 155.

УДК 336.1:352

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Гальцова О. Л.

Класичний приватний університет

Децентралізація в значній мірі впливає на відносини між центральною владою і місцевим самоврядуванням, проте це не означає довільного